

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.—, Za članske izvode po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Telefon šte. 3478.
Ček. račun 13.562.

Borba delavskih sovražnikov proti osemurnem delavniku.

V upravnem svetu Mednarodnega delovnega urada v Zenevi je prišel končno v obravnavo predlog, ki ga je stavila angleška vlada pred enim letom, v katerem zahteva, da naj se vašingtonska konvencija glede osemurnega delavnika revidira. Na prvi seji dne 11. marca je angleški delovni minister Steel-Maitland utemeljeval ta predlog. Rekel je, da bi bilo treba izraza »trajnega dela« in »delovne ure« natančneje razložiti, da bi bilo jasno, ali se misli s tem delo ali delovnost. Zahteval je dalje, da se mora v konvenciji objasniti, ali je računati pod »delovnim tednom« samo šest delovnih dni ali pa naj se zahteva tudi nedelja. Tudi razdelitev 48 delovnih ur na teden se mora urediti drugače kakor zgoraj, da dnevno trajanje dela ne sme v nobenem slučaju presežati devet ur.

Dopustna bi morala biti tudi razdelitev tedenskega delovnega časa na pet ali celo štiri dni. Nadalje bi se moralo v prav veliki meri vpoštovati sezonske delavce in vpliv vremena. Tudi na obrate s trajnim obratovanjem, v katerih se mora vršiti šihno delo, se premalo ozirajo konvencije. Dalje želi angleška vlada, da se vprašanje nadur in njih plačevanja natančno uredi. Končno zahteva angleški delovni minister, za predložene predloge, splošno pregledanje konvencije ter zlasti poizvedbe, kako se izvajajo različne po njem navedene točke v transportnih podjetjih.

Angleški delavski delegat Poulton je na revizijsko poželjenje angleške vlade odgovarjal jako ostro, s tem, da je predvsem obžaloval, da je londonska vlada potrebovala devet in pol leta, preden je iznašla svoje današnje pomisleke. Očita angleški vladji izrecno, da ti pomisleki niso taki, ki bi res vzbujali skrb zaradi nemogućnosti ratifikacije, marveč imajo namen, da se ratifikacija prepreči. Dovolj prilike je že bilo, da bi se bilo te pomisleke povedalo in razpravljalo o njih. Sicer se pa tiste težkoče, kjer so bile konvencije ratificirane, zaradi katerih se ravno angleška vlada boji pred ratifikacijo, niso nikjer pokazale.

V nadaljnji razpravi je izjavil francoski voditelj strokovnih organizacij Jouhaux, da je delavstvo od nekdanj smatralo vašingtonsko konvencijo kot minimum, za katerega izpopolnitev je treba delati. Odprava vašingtonske konvencije o osemurnem delavniku bi morala imeti za posledico tudi odpravo velike mednarodne delovne organizacije.

Državni delovni minister Wissell iz Nemčije je imel daljši govor, ter končno stavil vprašanje, če ne bi bilo primerno, da se dogovor najprej s kako modifikacijo ratificira ter izboljšave potrebne izpremembe prepusti razvoju. Nemčija je pripravljena iti po tej poti in prosi ostale vlade, da store isto. Z željo, da se angleški zahtevi ustreže, ne da bi dogovor spravljal v nevarnost, predlaga nemški delovni minister še, da se londonski dogovor v kakršnikoli obliki izpremeni v dodatek ali pa sprejme v vašingtonski dogovor. S tem bi se razjasnile pojmov, ki jih Anglija želi, lahko doseglo in bi se ognilo nevarnosti, da se to, kar se je doseglo, zopet uniči.

Za delodajalce Nemčije je govoril industrijalec Vogel, ki soglašal z angleškim revizijskim predlogom. Angleški zastopnik delodajalcev Forbes je mnogo govoril o škodljivosti osemurnega delavnika. Razkrinkal se je kot delavski sovražnik

100 ur dela na teden hoče uvesti nova Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin in obratov.

„Ujedinjeni Radnički-Sindikalni Savez Jugoslavije“ je z Delavskimi zbornicami te dni obrazložil ministru za socialno politiko, da se to ne sme zgoditi.

Delavci, delavke! 100 ur dela na teden izčrpa vaše življenjske moči! Da se zaščitite, morate imeti močne strokovne organizacije! Zavedajte se tega!

Kapitalist: Izborni! — Tako ... tako! ... Samo udri! Psuj! ... Vaša solidarnost nam je nevarna, neznosna ... Vaše strokovne organizacije so nam v škodo! Zato udri ... psuj ... ne bode organiziran ... Proč s siogo in s solidarnostjo ... He, he ... tako, tako! — Udri! ... Življo neorganiziranost! ...

prve vrste. Seveda je govoril za odpravo osemurnega delavnika.

Nasprotno temu pa je belgijski vladni delegat izjavil, da je Belgija konvencijo brezpogojno ratificirala ter nasprotuje kakršnikoli reviziji, če ni že vnaprej jasno, kaj se hoče z njo.

Francoski delovni minister Louchet je izjavil, da je govor angleškega delegata delodajalcev poslušal s presenečenjem in žalostjo. Louchet je bil sicer edini govornik, ki je označil politični pomen razprave s tem, da je rekel, da se vlade pogosto menjavajo, kakor listje spomladi in s tem je Angleže opozoril na to, da bi enkrat započeta revizija pozneje lahko šla v popolnoma drugo smer kakor je bila zamišljena. Sicer se je pa Louchet popolnoma pridružil predlogu nemškega delovnega ministra, eventualno da se londonski dogovor iz leta 1926 sprejme v vašingtonsko konvencijo.

Drugi dan se je pobijal nemški delavski delegat Herman Müller, Lichtenberg, kakršenkoli pristanek na predlog angleške vlade glede revizije dogovora, ker nameni vlade ne zaslužijo nikakršnega zaupanja. Angleška vlada je mirovne pogodbe in vašingtonsko konvencijo podpisala in sta zanjo obe obvezni. Zaraditega se je Müller, kakor je odobral prvi del govora nemškega delovnega ministra Wissella, odločno upravljal drugemu delu govora, s katerim se dopušča možnost, da se dovoli koncesije angleškemu stališču.

Predložena sta bila dva predloga: 1. francoski delavski delegat Lambert Ribot predlaga, da se postavi oficijozna komisija, ki naj preštudira materijal, ki je v razpravi ter se naj vprašanje obravnava na eni prihodnjih mednarodnih delovnih konferenc.

2. Poljski delovni minister Sokal predlaga, da se naj vprašanje odstopi oficijelni komisiji upravnega sveta, ki naj izdela poročilo do prihodnje

seje. Ta predlog je očitno podpiral tudi ravnatelj delovnega urada Albert Thomas.

Obema predlogoma, zlasti pa predlogu Lambert Ribota, se je upravljal francoski delavski voditelj Jouhaux. Upravni svet se mora izreči za ali proti reviziji Konvencije o osemurnem delavniku. Delavstvo ima dovolj fraz o raznih interpretacijskih umetnostih in zahteva, da se mu nalije čistega vina. Po desetih letih veljavnosti dogovora ima delavstvo vse-kakor tudi pravico do njega.

Pozneje je stavil še en predlog indijski delegat delodajalcev Khaitan in še četrti predlog je stavila angleška vlada, v katerem zahteva temeljito raziskanje spornih točk potom posebne podkomisije, ki se ji naj dajo na razpolago vsi dokumenti v zvezi s tem vprašanjem, da predloži seji sveta v maju svoje poročilo. Ta predlog se loči od predloga Lambert Ribota zlasti v tem, da ne predvideva nobene obravnave revizijskega vprašanja na mednarodni delovni konferenci.

Soglasje doseči v vprašanju je bilo težavno. Popoldan so se po kratki razpravi in zaključku generalne debate sestale tri skupine — upravni svet, delojemalci ter vlade in delodajalski zastopniki k ločenim posvetovanjem, da zavzamejo stališče k stavljenim predlogom.

Po skozi in skozi živahnih mestoma do dramatične ostrine zaostrenih razpravah zlasti med ravnateljem delovnega urada Thomasom, francoskim delavskim delegatom Lambert Ribot, angleškim delovnim ministrom Steel-Maitland in francoskim voditeljem strokovnih organizacij Jouhauxom so bili v več glasovanjih ob 7. zvečer vsi stavljeni predlogi odklonjeni.

Angleški minister Steel-Maitland je stavil pozneje še znatno omiljeni predlog, za katerega je glasovalo osem vladnih zastopnikov, osem delojemal-

skih zastopnikov ter belgijski in italijanski vladni zastopnik pa proti; delodajalski zastopniki so se vzdržali glasovanja. Tako je bil tudi ta predlog odklonjen.

Politično važno je, da sta belgijski in italijanski zastopnik vedno glasovala z delavskimi zastopniki proti reviziji, dočim je nemški delovni minister glasoval za ta angleški predlog.

Gorenje poročilo je posneto po oficijelnih poročilih tiska. Vsi govori niso omenjeni v njem. Drugi vladni zastopniki so podajali le kratke izjave, eni za revizijo v smislu predloga nemškega delovnega ministra, proti kateremu je najodločneje nastopil nemški delavski zastopnik.

Pravi sovražnik osemurnega delavnika so angleški kapitalisti s svojo vlado. Prej se niso nikdar upali nastopiti proti sedemurnemu delavniku rudarjev. Sedaj pa mislijo, da je ugoden trenutek za otvorjeno splošno borbo proti osemurnemu delavniku, vedoč, da jih bodo nemški kapitalisti podpirali na celj črti.

To pot so bili poraženi in nadejati se je, da se v bodoče ne bodo več drznili s svetohlinskimi manevri oškodovati načela osemurnega delavnika ter ga z različnimi pokvarami napraviti iluzoričnega.

Zenevsko zborovanje mora služiti delavstvu kot svarilo. Vsaj vemo, kako je z osemurnim delavnikom v Nemčiji, ki se ga delavstvu pri vsakih mezdah pogajanjih očita. Pa tudi v naši državi so nasprotniki, ki skušajo določbe konvencije pokvariti z različnimi izpopolnitvami, na podlagi katerih se potem uvaja kršitev osemurnega delavnika, ki postane polagoma navada in običaj. Vsako tako priliko hlastno pograbi meščanske vlade, ki potem izpremene določbe o osemurnem delavniku v prazno farso ali komedijo. **Zadostno varstvo za osemurni delavnik more nuditi le sklenjeno delavstvo.** Ratifikacija v mednarodnem delovnem uradu, če delavstvo ni na braniku, ne more dajati dovolj potrebnega varstva. Berimo samo izvajanja angleškega delodajalca Wattsona, kakor poroča časopisje. Mož navaja, da je doslej ratificiralo vašingtonsko konvencijo glede osemurnega delavnika le 9 držav, 32 držav pa sploh ne, druge pa le pogojno. Prav svetohlinsko pripominja: Storitj moramo vse, da omogočimo ratifikacijo s sprejetjem londonskega protokola v vašingtonski dogovor. Seveda si mož pri tem misli: če bo ta dogovor tako pokvarjen in zvođenel, kakor zahtevajo angleški kapitalisti, potem ga bodo vse države ratificirale (odobrile), ker osemurnega delavnika ne bi bilo več.

Zato proletarci — v organizacije!

Vprašanje delovnega časa.

Osemurnik je v največji nevarnosti. Proti njemu se je začela ofenziva kapitalistov z vso močjo in z vsemi sredstvi. Zato je naloga organiziranega delavstva, da stopi v bran, da napne vse svoje moči, da se organizira na celj črti. Zakaj močna, trdna organizacija je največja zaščitnica osemurnika.

Nova odredba o odpiranju in zapiranju trgovin in obratov in z njo ureditev delovnega časa je pred vrati. Delodajalske zbornice zahtevajo, da naj minister za socialno politiko predpiše, da sme značati delovni čas pomožnega osebja za nekatere pokrajine celo 100 ur na teden.

»Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije«, naša vrhovna strokovna inštanca, se je v zvezi z De-

Član „Cankarjeve družbe“

bo vsak organizirani sodrug in sodružica. Zaupniki, ki ste dobili bloke, ali jih imate že izpolnjene? Pišite po druge. — Cankarjev spomenik postavimo velik — zato bodite vsi člani.

lavskimi zbornicami oglašila pri ministru za socialno politiko. Ta deputacija URSSJ in vseh delavskih zbornic v državi je izrazila ministru za socialno politiko svoj protest, da niso bile objavljene na konferenco, ki se je vršila 28. in 29. marca v ministrstvu socialne politike, strokov. organizacije in delavske zbornice, kar je kršitev čl. 36. zakona o zaščiti delavcev. Ker ta člen zakona predpisuje, da se morejo take uredbe sprejeti le, če so se prej predložile v mišljenje delavskim zbornicam.

Načrt uredbe v mnogih ozirih nasprotuje predpisom samega zakona o zaščiti delavcev, je izjavila delegacija in opozorila ministra na dotične nove uredbe, ki kršijo zakon o zaščiti delavcev. Krši se zakonska odredba, ki predpisuje delovni čas 48—56—60 ur na teden. Načrt uredbe pa bi delovni čas pomožnega osebja v izjemnih mestih in nekaterih pokrajinah določal tudi na 100 ur na teden. Prav tako je kršena odredba zakona o 36-urnem počitku od sobote do ponedeljka. Uredba ima toliko izjem, da bi v praksi odredbe napravile zakon o zaščiti delavcev popolnoma iluzoren.

Na podlagi zakona o zaščiti delavcev ima minister pravico, predpisati v trgovskih in obrtnih delavnicah osem- do deseturnik z ozirom na te zavost posl. To pomeni, da lahko minister predpisuje delovni čas od 8.30 do 9.30. Za deseturnik mora biti predpis samo kot maksimum. Novi načrt predpisuje samo za osem vrst poslov osemurnik. Za vse ostale posle pa ima, celo za težke in delavskemu zdravju škodljive posle, deseturnik. Zakon dopušča nadurno delo samo tam, kjer je dnevni delovni čas manjši od deset ur in dopušča povišanje dnevnega delovnega časa samo za dve, oziroma eno uro in sicer po § 8 zakona o zaščiti delavcev. Ta določa, da se ne sme delavca zaposliti več kot 60 ur na teden. Novi načrt uredb dopušča nadurno delo brez omejitev. To se pravi, tudi preko deseturnika, preko 60 ur na teden. Poleg vsega pa pravilnik ne določa strogih kazni za kršitev odredbe o delovnem času.

Iz tega se jasno vidi, da skuša kapitalizem pridobitev delavstva, osemurnik, zlomiti in ponižati delavce v navadno delovno živino. Ker kako naj delavec živi kot človek, ako mora, recimo, delati 14 ur dnevno? 10 ur samo mu preostaja za spanje, za razvedrilo in izobrazbo. In teh 10 ur pač

ne bo porabil, tudi če bi se naravnost trudil, da mu bodo v izobrazbo. Ker mu potem za počitek po 14-urnem delu ne ostane ničesar.

Vsa znanost, ki dokazuje, da je delo delavca tem uspešnejše in boljše, ako ne presega osem ur, kapitalizma ne prepriča. On vidi samo profit. In v profitu je vsa njegova znanost.

Da je zdravje delavca bogastvo, tega kapitalizem ne mara uvideti. Dovolj je delavstva, in ker ni organizirano in se samega sebe ne zaveda, se ga da izčrpati kolikor največ mogoče. Ko je neporaben, se vzame družega.

Da se s tem, če ne bo osemurnika, poveča brezposelnost, kar je tudi statistično dokazano, kapitalizmu malo mar. On plača samo delavno silo, ki mu dela. In čim več je take sile na razpolago, tem boljše zanj. Ker tem cenejša je.

Avstrijske strokovne organizacije so naredile statistiko o čezurnem delu rudarjev. In v letu 1927 je bilo narejenih 17.787.426 čezur. In to vse kljub temu, da je bilo dovolj premoška in mnogo brezposelnih rudarjev. In teh 17 milijonov 787.426 čezur da 2 milijona 223.428 delovnih dni po osem ur, ali z drugimi besedami 7411 delavcev bi brez nadurnega dela bilo 300 dni v letu dnevno po 8 ur zaposlenih.

V 5351 obratih je bilo zaposlenih 990.552 rudarjev. In od teh je 328.658 oseb delalo nadure. Na enega rudarja odpade torej nad 54 nadur v letu, torej je teh 328.658 rudarjev, ki so delali nadure, odjedlo delo, kakor že zgoraj navedeno, 7411 delavcem za celo leto.

Te številke, vzete samo iz rudarske industrije, govorejo preveč jasno. Zato si lahko vsak preračuna, kakšna brezposelnost in z njo znižanje mezd bo nastalo, če se uvede, da se bo lahko delalo na teden tudi do 100 ur. Seveda zaenkrat samo v trgovinah in obratih. Pozneje bodo sledile še tudi industrije.

Delavstvo si mora biti pri tem na jasnem samo v enem: Kapitalizem hoče nizke mezde. Da to doseže, treba imeti na izbiro delavno moč. To bo imel, če uniči osemurnik. In tako je zopet v rokah delavca samega, kakor vedno, da se to ne zgodi. In če se zgodi, naj se zgodi na papirju, v resnici pa veljaj osemurnik. Vsak delavec, ki dela čezurno delo, spravlja svojega sodelavca ob delo in kruh. In kar je on danes naredil svojemu sodelavcu, to se bo jutri zgodilo njemu. Zato ne stojte vsaj sedaj, v teh odločilnih časih, neorganizirani, nego zgrnite se v organizacije, v razredne organizacije! Organizirani pa boste uveljavljali s kolektivnimi pogodbami svoj osemurnik.

Vsak delavec je sam svojega položaja kovač. Tega se naj jasno zaveda in se organizira.

„Enotna fronta“

Zadnje čase prihaja iz vrst krščanskih socializmov klic po enotni fronti v delavskem gibanju. Ta klic ni nov, to so uporabljali že komunisti, ker so bili mnjenja, da je najlažje v kalnem ribariti.

»Pravica« v števil. 13 prinaša uvodni članek »V zoritev«, v katerem se avtor članka čudi, da razredne organizacije odklanjajo sodelovanje z meščanskimi strokovnimi organizacijami. V tem članku prikazuje, kako se kapitalizem organizira v vedno bolj strnjen vrste, da obdrži svojo nadvlado ter prihaja do zaključka: **Oni, ki so tovariši v delu, morajo biti tudi tovariši v borbi za boljšo bodočnost.**

Tako so naše razredne organizacije vedno izpovedovale. Naše organizacije so šle vedno med delavstvo s klicem: »Proletarci vseh dežel, združite se!«. S tem klicem je Karl Marks pozval delavstvo vseh ver in narodnosti k iskreni solidarni združitvi, da si obvaruje delavec dostojanstvo človeka.

Kapitalizem je ta klic razumel in videl, da so mu štete ure njegovega obstoja, ako bi se vse delavstvo na svetu združilo. Kapitalizmu je bilo potreba nekoga, ki naj mu krije hrbet, ter podaljša življenje. Kapitalizem je oni, ki je ustvaril krščanski socializem ter vmešal vero in narodnost v vprašanje mezdnega boja.

Nasprotno so pa naše organizacije demokratične in širokogrudne, v njih je prostora za vse verske izpovedi in vse narodnosti na svetu. Mi smatramo v naših organizacijah vero in narodno pripadnost za privatno zadevo posameznika. Naše organizacije so postavljene kot protitež organizacijam kapitala. Kakor ni nobene krščanske Zveze industrijev v državi, tako tudi ne more biti nobene krščanske strokovne organizacije proti tej Zvezi industrijev. Kakor ni v državi nobene krščanske Generalne direktije državnih železnic, tako ne more biti proti njej nobene krščanske Prometne zveze. Zakaj? Zato, ker so službojoči železničarji pripadniki tudi muslimanske in pravoslavne vere. Ti železničarji ne morejo z Generalno direktijo razpravljati verskih vprašanj, pač pa vprašanje eksistence njih in njihovih družin. Kakor ni nobene krščanske Trboveljske premogokopne družbe, tako tudi ne more biti proti njej nobene krščanske strokovne organizacije rudarjev.

Torej organizacija kapitala nas uči, da ne moremo proti njej postavljati narodnih ali verskih bojnih formacij, neglede na bridke izkušnje, ki so jih razredne organizacije imele, kadar so bili krščanski socialisti postavljeni pred fakt, da dajo svoj veto proti kapitalu. Vedno in vsepovsod so

se krščanski socialisti izneverili ter v odločilnem trenutku šli s kapitalom proti interesom delavca, proti interesom svojih lastnih članov. Zato se ne čudite, da Vas delavec v svoji prosti delavski duši imenuje črve in gosenice, ko pa nasprotno ta delavec ve in je videl, da je kapitalizem postavil krščanske socialiste v delavsko gibanje, ki naj kot črv razjede njegovo zdravo telo ter oslabe njegovo odporno silo.

Prihajate s predlogom skupnih strokovnih svetov. Ali mar mislite, da bi ti strokovni svetovi mogli odpraviti in zabrisati zgodovino. Avtor članka v ta njegove strokovne svete sam ne verjame, ker prihaja z demagoško gesto, »da voditelji« ne bodo hoteli, a vendar ve, da je vodstvo naših organizacij v rokah delavcev in da so takozvani voditelji delavci. Te obrabljene geste so Vam prepustili komunisti, ko so uvideli, da delavci nočejo več nasedati.

Jedro in masa naših organizacij je zaposlena pri trdem delu v tovarni. To jedro čuti dnevno, kako ga kapitalizem izkorišča, ono je oni faktor, ki narekuje razredno taktiko. Truden in zmučen delavec je spoznal, da je bil varan in zapeljan vse do tedaj, ko

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Vamjamči
pristnost in jakost!

so ga vodili od kapitala postavljeni voditelji. Spoznal je, da je vreden samo toliko, kolikor ima lastne moči. Zato je vzel vodstvo svoje organizacije sam v svoje roke. Postavil si je organizacijo dela proti organizaciji kapitala. To sta dva razreda, ki v svojih eksistenčnih vprašanjih ne razpravljata o nacionalizmu in verski pripadnosti in verskih problemih, nego ekonomskih vprašanjih. Zveza industrijev, da čimbolj izkoristi delovno silo delavca, ne glede, ali je krščanskega, nacionalističnega ali marksističnega prepričanja. Razredne strokovne organizacije pa se bore proti izkoriščanju, za svoje človečanske pravice, ne glede, ali je kapitalist krščanskega, nacionalnega ali kakšnega družega prepričanja.

Burgfrieden pa je nemogoče.

A. J.

Občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo

Pretekli mesec se je vršil občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo, katerega potek je važen dogodek za ves naš delavski pokret. Zlasti je še važen za strokovne organizacije, ker je znano, da so bile združne organizacije ustvarjene iz srede strokovnih organizacij kot njihove naravne zaveznice, ki naj ustvarijo proletarijatu gospodarske temelje za boljšo bodočnost. Tudi Konsumno društvo za Slovenijo je bilo ustanovljeno na ta način, zato je prospeh te zadruge obenem tudi prospeh naših strokovnih organizacij.

Iz tajniškega poročila in iz poročila verifikacijskega odbora smo posneli naslednje podatke: Kongresu je prisostvovalo 36 podružnic po 40 delegatih ter 8 članov načelstva in 14 članov nadzorstva. Konsumno društvo se je razvilo v pravo gospodarsko silo, kajti sedaj oskrbuje 52 svojih oddajališč z blagom. Ta oddajališča so razmeščena po celi Sloveniji in tvorijo ljubljansko, jeseniško, trziško, celjsko, mariborsko in prevajško okrožje. Društvo poseduje okoli 7 milijonov blagovne zaloge in 12 velikih stavb v raznih važnejših krajih, ki dajejo gostoljubno streho tudi strokovnim in kulturnim organizacijam proletarijata. Vrednost hiš je zabeležena v bilanci z okroglimi 4 milijoni dinarji, sodna cenitev (faktična vrednost) pa prekaša Din 8.000.000. Hranilnih vlog poseduje društvo preko 7 milijonov Din, deležnega sklada pa 1.400.000. Iz teh podatkov je razvidno, da je tiho in vztrajno delo našega združenstva koncentriralo že ogromna premoženja, ter jih postavilo v službo delavskih teženj.

Radi pomanjkanja prostora se danes ne moremo obširneje baviti s sklepi, ki jih je sprejel ta velevažni kongres. Omenimo naj za enkrat le dva najvažnejša sklepa:

Prvi, ki je važen radi organizacij-

Važna razsodba obrtnega sodišča.

Odpovedni rok § 1159 obč. drž. zak. velja tudi za obrtne delavce in se ne da skrajšati niti z izrecnim dogovorom.

Po § 1159 obč. drž. zak. je pri delavskih službenih razmerjih, ki trajajo že najmanj tri mesece ali ako se mezda izplačuje tedensko, dopustna odpoved najkasneje prvi delavnik za konec koledarskega tedna (torej najkasneje v ponedeljek za soboto). Ta pravica delojemalcev se glasom § 1164 odz. niti z izrecnim dogovorom med delodajalcem in delojemalcem ne sme razveljaviti ali omejiti.

Sporno pa je bilo doslej vprašanje, ali velja odpovedni rok § 1159 odz. tudi za industrijske delavce in sploh za delavce v podjetjih, za katere velja obrtni red.

Sedaj je pa prizivna instanca ljubljanskega obrtnega sodišča izdala važno razsodbo, da velja odpovedni rok § 1159 odz. v celem obsegu tudi

za obrtne delavce. Slo je za sledeči slučaj:

Zelezostugar A. St. je dne 23. III. 1928 vstopil v službo pri tovarnarju B. proti mezdi 4 Din od ure. Glede odpovednega roka se takrat nista ničesar dogovorila. Pač pa je tovarnar B. dal strugarju St. teden dni kasneje, ko mu je prvič izplačal mezdo, podpisati izjavo, po kateri se službeno razmerje od ene kakor od druge strani lahko vsak čas razdere brez vsake odpovedi.

Dne 22. decembra 1928 je tovarnar B. strugarja St. odslovil brez vsake odpovedi.

Strugar St. je zoper tovarnarja B. vložil pri obrtnem sodišču v Ljubljani tožbo na plačilo 14-dnevne mezde in se je skliceval na to, da je dotično iz-

vse v redu. Predlaga staremu odboru absoltorij, kar se odobri.

K 3. točki volitev novega odbora po-družnice se je izvolil sledeči odbor: predsednik s. Niko Bricelj, Gregorič, Kernjak Franc, Virant Anton, Breskvar Franc, Petrič Martin, Ropret Ivan, Zebavc Matevž, Kožub Franc, Kramar Adolf, Bergant Karel, Bergant Karel, Slosar Franc, Zupan Josip, Antonič Matija, Hafner Ciril.

S. Bricelj se je zahvalil članstvu za dano mu zaupanje ter poziva vse članstvo na delo in oporo v nadaljnjem organizacijskem delovanju, če hočemo uveljaviti našo moč ter odporno silo sedanjemu podjetniškemu sistemu.

K 4. točki sta bila izvoljena kot delegata na 5. redno glavno skupščino ss. Zor Josip in Zebavc Matevž.

S. Dermastija je poročal o raznih poizkusih in delovanju za pospešitev organizacije. Treba bo iti z vso vnemo na delo. Zbrati moramo močan zaupniški kader, ki bo edino podpiral celokupno gibanje ter omogočal pravo organizacijsko življenje. Kje so vsi oni sodruzi mizarji, ki bi delali za naš celokupen dobrobit? Ne samo to! Dobro vemo, da ne vzgajamo naraščaja za naše delo v organizaciji. Tu je potrebno naravnost ogreči se za delo ter pokazati naraščaju, našim vajencem, naše življenje. V tem oziru nam je v prvi vrsti potreben izobraževalen odbor, ki bi hotel prevzeti to nalogo, da bi počeval naš vajeniški naraščaj praktično in teoretično, kakor tudi socialno predočevati jim naše vsakdanje potrebe.

S. Tokan govori o starostni podpori, ki je bila uvedena leta 1927, ter je za gotovo karentno dobo še neizplačljiva, vendar bo potrebno o tem nekoliko razmišljati in mogoče tudi na skupščini povisati prispevek, da bo mogoče čimprej podpreti naše stare borce. Primer daje iz Nemčije. Leta 1928 so uvedli starostni fond, a že z januarjem leta 1929 so začeli izplačevati starostne podpore, vendar znaša prispevek v starostni fond tam celih Din 3 od prispevka.

Delegat Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev Zore Viktor uvideva potrebo,

da obrazloži pomen in delovanje zadruge, katera je nastala iz najbolj agilnih in pozitivnih sodrugov organizacije ter povdarja, da je to še vedno, v kolikor pač razmere dopuščajo, največja opora organizaciji. Vendar se dozdeva, da naši sodruzi ne uvidevajo tega ter mnogokrat raje nasedajo raznim intrigam podjetnikov, kar bi jim omogočilo napraviti razdor med nami. Toda, dragi sodruzi, vsak poedini naj si predoči to, da to vprašanje ni tako enostavno, in treba je gledati obojestransko, t. j. s strani delodajalca in delojemalca, ker treba je štiti obrat, a na drugi strani delavca. Ker pa lahko rečem to, da nam ni vseeno, kako plačajo ljubljanski obrtniki svoje mizarje ter tako na račun izkoriščanja vzdržujejo svojo umazano konkurenco, medtem ko znaša pri nas povprečna urna mezda Din 7.50, kar je jasen dokaz, da ne moremo vzdrževati konkurence pri cenah, vendar lahko in upravičeno rečem, da je naša konkurenca dobro in solidno delo. Ta nam nudi dosti dela ter vsakogar v največji meri zadovoljimo.

S. Zor Josip oporeka govoru ter navaja, da se nahajajo naši borci na cesti, ki ne morejo dobiti dela pri nobenem podjetju in tudi zadruga ne gleda na to, da bi takega sodruga uposlila.

S. Tokan odgovarja na izvajanja predgovornika ter dokazuje, da je bila Produktivna zadruga vedno v pomoč ter da ne more zaposliti več ljudi kot ima prostora. Za povečanje obrata pa v sedanjem času ni misliti.

S. sklepom, da se vrši v najkrajšem času še en shod, zaključil predsednik občni zbor.

Štefan Lehpamer.

V sredo 3. t. m. je v najlepši moški dobi umrl sodrug Štefan Lehpamer, šef ljubljanske Borze dela. Ze pred vojno je pridno deloval v strokovnih organizacijah, posebno v prosvetnem področju. Bil je velik ljubitelj glasbe in je vodil celo velik tamburaški zbor.

Bil je organizatoričen talent in je organiziral po vojni ljubljansko javno borzo dela. Bodi sodrugu zemljica lahka!

Rubrika iz Cankarjeve družbe.

Zaupniki strokovnih organizacij, ki ste prejeli bloke za nabiranje članov za Cankarjevo družbo, agitirajte in nabirajte člane, ker je čas kratak. Vsak organiziran sodrug in sodružica mora biti član-ica Cankarjeve družbe.

Prvi trije proletarci — ustanovni in do smrti člani Cankarjeve družbe so sodrug Prešern Andrej iz Gorij, Bregant Jernej iz Zasipa ter Pavlič Franc iz Zasipa pri Bledu.

Pred velikonočjo so dobili nepričakovan prejemek in so se odločili, da plačajo ustanovno po 500 Din za Cankarjevo družbo. Ti sodruzi so s tem pokazali, da znajo ceniti pomen lepe delavske knjige in Cankarjeve družbe.

Knjižnični promet knjižnice Delavske zbornice v Mariboru. Knjižnica Prosvetnega odseka D. Z. v Mariboru je izdala od 1. jan. t. l. do 1. aprila t. l. 2404 obiskovalcem 4307 knjig in sicer 3973 leposlovnih in 334 znanstvenih. Med temi 1486 slovenskih, 243 hrvaških in 2678 nemških. Vpisalo se je 152 novih članov in ima sedaj knjižnica 525 članov. — Član knjižnice postane lahko vsak, ki se dovoli legitimira. Knjižnica je odprta vsak dan od 15. do 21. ure zvečer.

Novo

Knjigoveznico

je otvorila te dni

Ljudska tiskarna v Mariboru

Knjigoveznica je moderno opremljena in je pričela te dni obratovati. Priporočamo se p. n. naročnikom.

Praške šunke
in druge prekajene mesne izdelke
Konzerve
Sveže meso volovsko, telečje, prašičevo, štajerska perutnina itd. v **najfinejši kakovosti in po zmernih cenah pri:**

Fr. Slamič

Velemesarija, tvornica konzerv in mesnih izdelkov
Ljubljana.

Knjigoveškega vajenca

sprejme takoj **Ljudska tiskarna v Mariboru.** Učna doba 4 leta. Izobrazba: 3 razredi meščanske ali srednje šole. Vajencev oče mora biti strok. organiziran.

Sodruzi!

Vsled brezposelnosti sprejemam vsa popravila, ki spadajo v čevljarsko stroko ter jih bom izvrševal točno, solidno in po ceni.

Martin Kaplan,
čevljarski pomočnik, **Ljubljana,**
Poljanska cesta 49.

Najboljše in najcenejše si nabavite vsa moška, fantovska in dečja oblačila v trgovini konfekcijske industrije

Josip Ivančič, Ljubljana

Dunajska cesta št. 7.

Lastni izdelki. Cene brezkonkurenčne.

Naročujte si le

Puch kolesa

ki so najboljša! Dobe se po solidni ceni in tudi na obroke le pri tvrdki

Jg. Vok, Ljubljana

Zavčarjeva ulica št. 7.

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

M E S T N I T R G 1 5

Dežniki

Na malo! Na veliko!
U S T A N O V L J E N O 1 8 3 9

Delavci, delavke, organizirajte se!

Upravni odbor Javne borze dela v Ljubljani naznanja tužno vest, da je gospod

ŠTEFAN LEHPAMER

ŠEF JAVNE BORZE DELA V LJUBLJANI

v sredo, 3. t. m., zjutraj ob pol 4. uri po kratki, muk polni bolezni, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagopokojnika je bil v petek, dne 5. aprila ob pol 3. uri izpred hiše žalosti, Prisojna ulica št. 1, na pokopališče k sv. Križu.

Rajnemu, ki si je za organizacijo posredovanja dela v kraljevini SHS pridobil nevenljivih zaslug, naj sveti večna luč, njegovi duši pa mir in pokoj.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1929.

Upravni odbor Javne borze dela v Ljubljani.